

lignende Anstalter ere undtagne fra denne Skat. Jeg har forladt Aarslevbestemmelsen som Grundlag for Tilskuddet til selve Skolerne, fordi det i det væsentligste blot er en Hjælp til de større Skoler, og vil man indskrænke det paa det Punkt, saaledes at det ikke særlig kom de større Skoler til gode, som f. Eks. ved at sætte 20 Aarsleiver, som dette Tilskud skulde beregnes efter, naaede man kun til det faste Tilskud alligevel; derfor anser jeg det for rigtigst at sætte Tilskuddet til 500 Kr. fast og siden beregnes det efter Skolernes Udgifter. Med Hensyn til denne Ordning med de 500 Kr. vil det jo navnlig være til Gavn for de mindre Skoler. Hvad Pensionskassen angaar, skal jeg blot nævne, at naar der her er foreslaaet 10,000 Kr. til Pensionskassen, er det ikke saaledes at forstaa, at Forholdene i Øjeblikket ville føre til, at de 10,000 Kr. blive udbetalte. I dette Øjeblik vilde der, om Loven nu traadte i Kraft, kun blive Brug for ca. 1,600 Kr. Mere ydes der ikke af Højskolelærerne til Pensionskasser, saa at det vil være længe, og Højskolelærerne maa anstrenge sig ganske godt, inden de fik Brug for 10,000 Kr. Saa vidt mig bekendt, er der Ønske i Højskolekredse om, at Statens Bidrag skulde være større f. Eks. det dobbelte af, hvad Højskolelærerne selv yde. Men dette har jeg ikke kunnet imødekomme, navnlig fordi det strider mod de Principper, vi paa andre Omraader anvende over for Understøttelseskasser, oprettede af private. Jeg skal saaledes f. Eks. nævne de private Realskoler, hvorom der foreligger Forslag her paa Tingets Bord.

Der er anket over, at der af Husmandsskolernes Elever — de to særlige Skoler, som ere nævnte her, og som vi for Kortheds Skyld kunne kalde Husmandsskoler — ikke kræves de Forkundskaber, som ellers kræves af Landbrugsskolernes Elever. Naar jeg har foreslaaet, at man ikke skulde kræve disse Forkundskaber eller rettere sagt Attester derom — thi Attesterne ere jo det sikre, Forkundskaberne det mindre sikre — har jeg gjort det af følgende to Grunde — i øvrigt er det jo en Sag, vi kunne tale om. Jeg er nemlig bange for, at man ved at kræve saadanne Attester for, at de enten have været paa en Realskole eller paa en Højskole, vilde udelukke dem, der trænge haardest til at komme paa Skolerne, de mest uformuende. Og det kan jo en Gang ikke nytte: det er de mest uformuende, vi skulle have fat i og faa ud paa disse Skoler, og det er jeg bange for, man ikke

faar, hvis man opretholder Fordringen om Forkundskaber, thi det er ikke enhver Tjenestekarls Sag først at tage paa en Højskole og være der en Vinter, og saa næste Vinter anvende en 5—6 Maaneder paa en saakaldt Husmandsskole. Det er den ene Grund, hvorfor jeg ikke har villet tage en saadan Fordring med, og den anden Grund er den, at jeg ikke har nogen Tro til hele det Attestvæsen, som man nu forlanger. Mit Skøn over Skolen i det hele er det, at disse Attester navnlig have skabt de saakaldte blandede Skoler. Vi have jo en hel Del Højskoler, der have Landbrugsundervisning, og jeg tror, at de netop have en stor Del af deres Elever, fordi de have Landbrugsundervisning, og fordi disse Elever ikke godt kunne søge rene Landbrugsskoler, da de ikke kunne præstere denne Attest, som skal til. Jeg er bange for, at man, hvis man nu krævede Attester her, ikke vilde opnaa det tilsigtede, men at Strømmen vilde gaa ligesom tidligere til de Skoler, der have blandet Undervisning. Jeg betragter netop § 4 her i dette Lovforslag som en heldig Foranstaltning, jeg mener, at det er heldigt, at vi faa oprettet et Par Skoler, som kunne give den Undervisning, som der her tilsigtes, til de mindre bemidlede. Det er godt nok, at man siger, at man kunde gaa til andre Landbrugsskoler og træffe Aftaler med dem, men det vilde ganske lige ud sige, at man maatte bede en eller anden Landbrugsskole helt at forandre sine Forhold fra Ende til anden. Det, der navnlig skal undervises i paa disse Skoler, det er jo Biavl, Fjerkræavl, Frøavl, Havebrug, Frugtavl osv. Der skal undervises deri teoretisk, men der maa jo ogsaa ligesom ved enhver god teoretisk Undervisning være Ledsagelse af Demonstrationer, man maa ogsaa have noget praktisk at henvise til, og derfor maa disse Skoler i Virkeligheden have nogen Fjerkræavl, noget Biavl eller Frøavl, Havebrug, eller hvad de nu kunne henvise til, og de maa navnlig have Samlinger, Frøsamlinger og deslige, hvad der hører til. Det have de nuværende Landbrugsskoler efter min Mening ikke, i alt Fald ikke af den Art, som netop skal bruges, naar det skal være Husmænd, der skulle undervises, eller Folk, der ville være Husmænd i Fremtiden. Men da det ikke er den Oplysning eller den Undervisning, man vil have paa disse Skoler, tror jeg, man skal betænke sig vel paa at kræve disse Attester. Man siger til sig selv 2 Gange: Er det rigtigst at forlange Præliminæreksamen, for at Folk